
Dernek Genel Kurul Toplantılarının Ertelenmesine İlişkin Hukuki Sorunlar

Avukat Barkın GÜLTEKİN, LL.M

Pandemi salgınının tüm dünyayı etkisi altına aldığı şu dönemde birçok ülke yönetimi, salgının hayata etkisini azaltmak ve mümkünse engellemek için çok çeşitli yasal ve idari önlemler almaktadırlar. Ülkemizde de salgının ilk başlangıcında bazı sıkı önlemler alınmış olup bu önlemler ülke ekonomisine etkileri sebebiyle gün geçtikçe gevşetilmiştir. Gelinen noktada sosyal yaşam tüm hızıyla devam ederken ve devlet bu alana yeterince müdahale etmiyorken çok daha az tehlike arz eden faaliyetlere ilişkin yasakların devam etmesi mağduriyet yaratmakta ve haklı eleştirilere konu olmaktadır. Bunlardan bir tanesi dernek genel kurul toplantılarına ilişkin yasağın üye sayısına bakmaksızın tüm dernekler açısından devam etmesidir. Bu makalemizde bahse konu yasal düzenlemenin özensizliğinden ve yarattığı mağduriyetten bahsedeceğiz.

17.04.2020 tarihli ve 31102 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 7244 sayılı Yeni Koronavirüs (COVID-19) Salgınının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 2. maddesinin (ç) bendinde "5253 sayılı Dernekler Kanunu ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanununa göre dernekler tarafından verilecek bildirim ve beyannameler ile dernek genel kurul toplantıları 31/7/2020 tarihine kadar ertelenir. Bu süre, 3 aya kadar İçişleri Bakanınca uzatılabilir. Ertelenen genel kurul toplantıları, ertelemenin sona erdiği tarihten itibaren 30 gün içinde yapılır. Mevcut organların görev, yetki ve sorumlulukları erteleme süresi sonrasında yapılacak ilk genel kurula kadar devam eder." hükmüne yer verilmiştir.

1

Yasak devam ederken İçişleri Bakanlığının 24.07.2020 tarihli ve 4720 sayılı Oluru ile söz konusu süre 31.10.2020 tarihine ertelenmiştir.

Bu yasal düzenleme ile tüm derneklerin genel kurul toplantıları derneklerin seçimine bağlı olmaksızın ertelenmiştir. Buna mukabil derneklerin yönetim kurulu, denetim kurulu, yüksek divan kurulu ve sair organlarının toplanmalarına herhangi bir yasak getirilmemiştir. Düzenleme bu haliyle özensiz ve bazı önemli açılardan eksik olarak yürürlüğe girmiştir.

Bu düzenlemenin kalabalık dernek genel kurullarını engellemek ve bu suretle pandemiyle mücadele etmek niyeti barındırdığı son derece açıktır. Ancak yasa koyucunun, bu kapsama üye sayısına bakmaksızın tüm dernekleri dâhil ederken diğer kurul toplantılarını serbest bırakması amaca aykırı bir durum oluşturmaktadır. Zira dernek statüsündeki birçok kurumun (spor kulüpleri, federasyonlar vb.) en küçük organları dahi birçok derneğin üye tam sayısından daha kalabalıktır. Bu yönüyle küçük diye değerlendirebileceğimiz dernekler genel kurul toplantılarını yapamıyorken çok daha kalabalık olan diğer kurul toplantılarının tertiplenebiliyor olması düzenlemenin amacına açıkça aykırıdır. Yasa koyucu bu düzenlemeyi kaleme alırken pek ala belli bir sayının altında üyesi bulunan dernekleri kapsam dışına alabilir veyahut bu dernekler açısından genel kurul toplantısını ertelemeyi ihtiyari hale getirebilirdi. Dernekler Mevzuatı yönetim kurulu ve denetim kurulu toplantılarının görsel ve işitsel

iletişim araçlarıyla üyelerin fiziken bir araya gelmeden yapılabilmesine izin verse de genel kurul toplantıları için böyle bir imkân bulunmamaktadır.

Bir başka önemli eksiklik ise tüm yönetim kurulu üyeleri istifa eden veya buna benzer sebeplerle çok acil genel kurulu toplaması gereken dernekler için bir düzenleme ön görülmemiş olmasıdır. Bu yasa sebebiyle birçok dernek, genel kurul gündemine getirilmesi gereken önemli mevzuları karara bağlayamamakta, yönetim devirlerini yapamamakta, hatta birçoğu yönetim kurulu üyelerinin istifa etmiş olması sebebiyle hâlihazırda temsil ve ilzam edilememektedir. Bu durumun da açıkça mağduriyet yarattığı gözlemlenmektedir.

31 Ekim 2020 tarihine kadar olan erteleme henüz sona ermeden bu sefer İçişleri Bakanlığı İller İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından 02.10.2020 tarihinde bir genelge yayınlanmış ve bu genelge ile "Sağlık Bakanlığının yazısı ve Koronavirüs Bilim Kurulunun tavsiye kararı doğrultusunda mevsimsel etkileri de göz önünde bulundurularak, 02.10.2020 tarihinden itibaren 01.12.2020 tarihine kadar Sivil Toplum Kuruluşları, Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları ve üst kuruluşları, Birlikler ve Kooperatifler tarafından düzenlenecek ve oluşacak kalabalık nedeniyle fiziki mesafe kuralının korunmasının mümkün olmadığı etkinliklerin (genel kurul, geniş katılımlı toplantılar, seminer v.b.) ertelenmesi gerektiği değerlendirilmiştir."

Yukarıda bahsi geçen üçüncü düzenleme ile dernek genel kurul toplantıları yeniden ertelenmiş bulunmaktadır. Artan vaka sayıları değerlendirildiğinde bu yasakların bir müddet devam edeceği son derece aşikârdır. Ancak bu durumun yarattığı mağduriyet göz önünde bulundurularak yasa koyucunun mutlak surette yeni bir düzenleme yaparak bazı istisnalar getirmesi; belli bir sayının altında üyesi bulunan dernekleri kapsam dışına alması veyahut gelişen teknolojiye dayanarak bu toplantıların sanal ortamda yapılmasını sağlayacak alt yapıyı oluşturması gerektiği kanaatindeyim.